

Informe emès a sol·licitud de CADES PENEDES, SA, en relació a la naturalesa jurídica de la brisa i les mares del raïm, i els requisits legals exigits a la seva gestió

26 de juliol de 2012

1. Plantejament i objecte de l'informe.

CADES PENEDÈS, SA (en endavant CADES), és una empresa que produeix alcohol etílic a partir de matèries residuals de la producció del vi (brises, mares, vi i terres de filtre), que rep dels productors i les sotmet a un procés de rentat i destil·lació.

La recepció de la matèria primera es fa adquirint-la mitjançant contraprestació econòmica, raó per la qual els materials poden ser comprats per aquell que ofereixi un preu més avantatjós per al productor.

Atès que arreu del territori de l'Estat hi ha diverses empreses que es dediquen a la mateixa activitat de CADES, se'ns sol·licita informe relatiu als requisits que exigeix la normativa per al trasllat i tractament d'aquestes matèries.

L'estudi exigeix en primer lloc determinar la naturalesa, des d'un punt de vista jurídic, de les matèries residuals de la producció del vi, tenint en compte la normativa bàsica estatal, l'autonòmica catalana en atenció a la ubicació de CADES, i la de la Comunitat Autònoma de Castilla - La Mancha atès que un destil·lador d'aquest territori està oferint als productors catalans preus superiors per atraure'ls com a clients.

2. La brisa i les mares a la normativa comunitària, estatal i autonòmica: catalogació o no com a residu.

2.1. Les substàncies encaixen en la definició legal de residu.

Actualment, la definició del que es considera *residu* es troba a la Llei 22/2011, de 28 de juliol, de residus i sòls contaminats (art. 3.a):

“Cualquier sustancia u objeto que su poseedor deseche o tenga la intención o la obligación de desechar”.

La definició prové del dret comunitari (actual Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008, sobre els residus), i constitueix legislació estatal de caràcter bàsic, que la normativa de les comunitats autònomes ha de respectar (tot i que en exercici de les seves competències de desenvolupament poden introduir normes addicionals de protecció del medi ambient i/o regulacions específiques).

Entenem que no hi ha dubte respecte de que els productors de les brises i mares del vi es desfan d'aquestes matèries en tant que ja no serveixen al seu procés de producció, i en conseqüència encaixarien a la definició legal de residu.

Hem d'avançar –amb més deteniment ho exposarem quan valorem la figura del subproducte- que el fet de que el residu s'entregui a canvi de preu, no altera per sí mateix l'anterior conclusió, ja que d'acord amb la doctrina del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, un residu no deixa de ser-ho per la circumstància de que tingui un valor en el mercat.

Pel que fa a la normativa catalana, l'article 3 del Decret Legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, que aprova el Text Refós de la Llei reguladora dels residus a Catalunya, conté una definició idèntica a la de la Llei estatal:

“1. S'entén per:

a) Residu: qualsevol substància o objecte de què el seu posseïdor o la seva posseïdora es desprengui o tingui la intenció o l'obligació de desprendre-se'n.”

Finalment, cal indicar que la Comunitat Autònoma de Castilla-La Mancha no ha dictat normativa específica en aquesta matèria.

2.2. La llista europea de residus.

L'actual Llista Europea de Residus es va aprovar per la Decisió 2000/532/CE, de la Comissió, i va ser incorporada a l'ordenament jurídic espanyol per l'Ordre MAM/304/2002, de 8 de febrer, que publica les operacions de valorització i eliminació de residus i la llista europea de residus.

És important tenir en consideració que aquesta Ordre també constitueix normativa bàsica sobre protecció del medi ambient, i que les Comunitats Autònomes només tenen capacitat per decidir que un residu perillós no tingui aquesta consideració, o al revés (que un residu que no ho és, hagi de ser considerat perillós), sempre basant-se en les proves documentals oportunes i comunicant-ho al Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient perquè aquesta decisió sigui notificada a la Comissió Europea.

Per tant, un residu inclòs a la llista no pot deixar de ser considerat com a residu en virtut d'una decisió autonòmica.

Seguint la metodologia de l'Ordre per a la catalogació d'una substància, el codi que al nostre criteri correspon a les substàncies residuals de la producció del vi seria el següent:

- 02 *Residuos de la agricultura, horticultura, acuicultura, silvicultura, caza y pesca; residuos de la preparación y elaboración de alimentos*
- 02 07 *Residuos de la producción de bebidas alcohólicas y no alcohólicas (excepto café, té y cacao).*
- 02 07 01 *Residuos de lavado, limpieza y reducción mecánica de materias primas.*
- 02 07 04 *Materiales inadecuados para el consumo o la elaboración.*

En definitiva, les substàncies residuals dels processos d'elaboració del vi, responen a la definició de residu i figuren a la Llista Europea de Residus catalogades com a tals.

D'altra banda, cal tenir present que el Tribunal de Justícia de la Unió Europea manté la doctrina de que el concepte de residu no pot ser interpretat de manera restrictiva, i pot abastar tots els objectes i substàncies dels que es desprèn el propietari, tot i que tinguin –com ja hem indicat– un valor comercial i siguin recollits amb finalitats comercials a efectes de reciclat, recuperació o reutilització ¹.

2.3. Possibilitat de la seva consideració com a subproducte.

La catalogació com a residu d'una determinada substància comporta l'aplicació d'un règim jurídic particular a la seva gestió (obligacions de comunicació, prohibicions, requisits de gestió i autorització, inscripció a registres, etc.) que ha propiciat la realització pels particulars d'intents d'escapar de la seva aplicació mitjançant la utilització de figures, com són el subproducte o la matèria prima secundària, que fins a data recent no existien a la normativa comunitària ².

Els conflictes generats per aquestes figures han provocat l'elaboració pel Tribunal de Justícia de la Unió Europea d'una doctrina jurisprudencial, que al seu torna va inspirar a la Comissió per elaborar un document (la "*Comunicación interpretativa sobre residuos y subproductos*" de data 21 de febrer de 2007 ³), que té per objectiu millorar la seguretat jurídica en matèria de residus i facilitar l'aplicació de la seva definició, alhora que pretén "*orientar a las autoridades competentes para decidir caso por caso si un material determinado es o no*

¹ Per totes, Sentència del Tribunal de Justícia de 24 de juny de 2008, assumpte C-188/07.

² Si bé aquestes últimes apareixen esmentades a la Directiva 2006/12/CE, relativa als residus, com un manament als Estats membre per fomentar les accions adreçades "*a obtener materias primas secundarias*" (art. 3.1.b.i).

³ COM(2007) 59 final.

residuo” i “informar a los operadores económicos sobre la manera en que deben adoptarse estas decisiones”.

La Comissió insisteix en que l'important és determinar si els materials són o no són residus, i que aquesta constitueix la principal decisió a prendre des d'un punt de vista mediambiental (amb independència del vocabulari empresarial que s'utilitzi, amb gran varietat de denominacions per les substàncies: producte, subproducte, coproducte, productes intermedis, ...).

Reconeixent però que un residu de producció pot no ser-ho, la Comissió fa seva la doctrina del Tribunal de Justícia i defineix els criteris que de manera acumulativa ha de reunir el material per ser considerat subproducte:

1) Que la reutilització sigui no només possible, sinó segura. L'existència d'un contracte a llarg termini entre proveïdor i usuari, i el fet que la reutilització porti algun avantatge econòmic al posseïdor dels residus, són indicis que permeten afirmar que la reutilització es farà efectivament.

2) Que sigui aprofitable sense transformació prèvia. Si bé s'admeten determinades operacions en la cadena de valor del subproducte (rentat, refinat, homogeneïtzació), que no impedeixen la seva consideració com a tal.

3) Que la utilització es realitzi sense solució de continuïtat del procés de producció.

Un seguit de factors –que considerem determinants en el nostre cas- permeten identificar que ens trobem davant de residus:

1) Que no tingui un altre ús que l'eliminació (o la utilització té un elevat impacte ambiental, o requereix mesures especials de protecció).

- 2) El mètode de tractament del material és estàndard de tractament de residus (valorització).
- 3) L'empresa considera que el material és un residu.
- 4) L'empresa intenta limitar la quantitat de material produït.

La Directiva 2008/98/CE, del Parlament i el Consell europeus, de 19 de novembre de 2008, sobre els residus, va incorporar un apartat específic dedicat als subproductes, que ha estat traslladat a la Llei 22/2011, de residus i sòls contaminats (art. 4).

“1. Una sustancia u objeto, resultante de un proceso de producción, cuya finalidad primaria no sea la producción de esa sustancia u objeto, puede ser considerada como subproducto y no como residuo definido en el artículo 3, apartado a), cuando se cumplan las siguientes condiciones:

a) Que se tenga la seguridad de que la sustancia u objeto va a ser utilizado ulteriormente,

b) que la sustancia u objeto se pueda utilizar directamente sin tener que someterse a una transformación ulterior distinta de la práctica industrial habitual,

c) que la sustancia u objeto se produzca como parte integrante de un proceso de producción, y

d) que el uso ulterior cumpla todos los requisitos pertinentes relativos a los productos así como a la protección de la salud humana y del medio ambiente, sin que produzca impactos generales adversos para la salud humana o el medio ambiente.

2. La Comisión de coordinación en materia de residuos evaluará la consideración de estas sustancias u objetos como subproductos, teniendo en cuenta lo establecido en su caso al respecto para el ámbito de la Unión Europea, y propondrá su aprobación al Ministerio de Medio Ambiente, y

Medio Rural y Marino que dictará la orden ministerial correspondiente.

A Catalunya, l'article 29 del Decret 93/1999, de 6 d'abril, sobre procediments de gestió de residus, va ser pioner en la regulació de la figura, i es distingeix de la normativa europea i estatal posterior, per introduir un matís consistent en que els residus venen a *substituir* productes comercials i/o primeres matèries.

D'altra banda, perquè un residu pugui ser considerat subproducte s'exigeix que així sigui declarat, previ procediment, per resolució de l'Agència de Residus de Catalunya.

Tenint en compte que d'acord amb la Jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea a la que ens hem referit, el concepte de residu no pot interpretar-se en sentit restrictiu, i que constitueix un clar indicatiu de que una substància és un residu el fet de que sigui sotmès a un procés de valorització propi de la gestió de residus, entenem que la brisa i les mares del raïm no poden ser considerades subproducte, ja que precisament els processos industrials (com el de CADES) als que s'incorporen consisteixen en una operació de valorització de les previstes a l'Ordre MAM/304/2002 (*R3: Reciclat o recuperació de substàncies orgàniques que no s'utilitzen com a dissolvents*).

Tanmateix, la frontera entre residu i subproducte no es troba ben definida, el que genera casos reals com els de l'empresa Miguel Torres, SA ⁴, que genera brisa com a residu i que ha obtingut la declaració d'aquesta substància com a subproducte pel fet de que serveix com a substitut del combustible fòssil que una altra empresa (Cales de Pachs, SA) fa servir per a la cocció de pedra calcària en el procés de fabricació de calç ⁵.

⁴ Documentat en el *Recull de casos pràctics sobre la gestió de residus com a subproductes*, editat per l'Agència de Residus de Catalunya i el Consell General de Cambres de Catalunya.

⁵ La utilització dels residus com a combustible constitueix també una típica operació de valorització (codi R1), raó per la qual entenem que s'està procedint a una operació de gestió del residu. Curiosament, altres empreses que substitueixen combustibles tradicionals per residus –com és el cas d'algunes cimenteres– figuren inscrites al Registre de Gestors de Residus de l'Agència de Residus de Catalunya.

3. Obligacions i limitacions del productor en relació amb la seva gestió.

3.1. Obligacions del productor de residus.

La normativa estableix com a principal obligació del productor de residus la de realitzar el seu tractament per sí mateix, o bé encarregar el tractament a tercers, documentant les operacions per poder-ho acreditar.

Aquests tercers, tots ells sotmesos a un règim d'intervenció administrativa, poden ser:

- Un negociant: és qui actua per compte propi en la compra i posterior venda de residus (fins i tot si no pren possessió dels mateixos).
- Una entitat o empresa que efectua el tractament.
- O una entitat pública o privada de recollida de residus per al seu tractament.

En especial, la legislació bàsica estatal i també l'autonòmica, sotmeten les instal·lacions on s'hagin de desenvolupar operacions de tractament de residus (inclòs el magatzematge a l'espera de tractament) al règim d'autorització per part de l'òrgan ambiental de la Comunitat Autònoma on estiguin ubicades ⁶.

És important destacar que l'autorització de les instal·lacions de tractament pot ser denegada si no s'assegura pel seu titular que la gestió dels residus es farà sense posar en perill el medi ambient i en particular (art. 27.5.c en relació al 7.1.a de la Llei 22/2011), sense generar riscos per a l'aigua, l'aire o el sòl ⁷.

⁶ També es preveu la possibilitat d'excepcionar l'obligatorietat de l'autorització –prèvia aprovació per Ordre Ministerial de normes generals que estableixin els tipus i quantitats de residus a que s'aplicaria l'exempció-, però en aquest cas l'activitat restaria sotmesa al règim de comunicació.

⁷ Segons la informació de què disposem, altres instal·lacions que reben les mares i la brisa del raïm no disposen en l'actualitat de sistemes de tractament de les aigües residuals adequats per retornar al medi les aigües de procés.

Pel que fa a les activitats de recollida de residus sense instal·lació associada, de transport de residus amb caràcter professional, i els negociants ⁸, resten sotmesos al règim de comunicació prèvia a l'inici d'activitats.

Ja hem assenyalat que la LRSC obliga al productor a acreditar documentalment l'entrega a un gestor o negociant, i en aquest darrer cas l'article 22 (sota el títol *Obligaciones de los gestores de residuos*) estableix que els negociants estan obligats a assegurar que es porti a terme una operació completa de tractament dels residus que adquireixin i a acreditar-ho documentalment al productor.

Tant les autoritzacions com les comunicacions s'inscriuen en un Registre gestionat per la Comunitat Autònoma, compartit i únic en tot el territori de l'Estat.

3.2. Responsabilitat del productor.

Així doncs, el productor ha de poder documentar que ha complert amb la seva obligació principal (la de fer el tractament per sí mateix o encarregar la gestió a un tercer), el que inclou el compliment de l'obligació de declarar –a Catalunya– la producció de residus a través de la corresponent Declaració Anual de Residus Industrials (DARI).

En aquesta declaració s'haurà de fer constar la quantitat generada del residu, el gestor a qui s'ha encarregat el tractament, i el transportista utilitzat (caldrà tenir present en tot cas, que en la gestió dels residus el Decret 93/1999 exceptua de l'obligatorietat de formalitzar fitxa d'acceptació i/o full de seguiment en determinats casos, segons tipus de residus i quantitat transportada; això no

⁸ El requisit s'exigeix també als agents, que són els que organitzen la valorització o l'eliminació de residus per encàrrec de tercers, fins i tot si no prenen possessió dels residus. Actua per tant en nom d'una de les altres figures implicades en la gestió dels residus.

vol dir que no sigui obligatòria l'entrega a un gestor autoritzat).

La responsabilitat del productor només cessa quan entrega els residus a un negociant per al seu tractament, o a una empresa o entitat de tractament autoritzades, insistint l'article 17.8 en que *“siempre que la entrega se acredite documentalmente y se realice cumpliendo los requisitos legalmente establecidos”*.

L'incompliment d'aquestes obligacions formals i materials té aparellades unes conseqüències en forma de sanció: centrant-nos en la normativa bàsica estatal (que serà de directa aplicació per les Comunitats Autònomes), l'entrega dels residus, per part del productor, a una empresa que els valoritza sense comptar amb la corresponent autorització de gestor, és constitutiu d'infracció administrativa de caràcter greu, sancionable amb multa entre 901 euros i 45.000 euros.

L'exercici de l'activitat de valorització de residus sense disposar d'autorització de gestor, constitueix una infracció molt greu o greu, segons els efectes que hagi produït sobre la salut de les persones o sobre el medi ambient. La sanció pot consistir en multa entre 45.001 euros i 1.750.000 euros, en el primer cas, o entre 901 euros i 45.000 euros, en el segon, i pot comportar també la revocació o suspensió de l'autorització, o la inhabilitació per obtenir-la, per període entre 1 any i 10 anys, si la infracció és molt greu, o inferior a un any, si és greu.

Atès que el compliment d'aquestes normes pot correspondre a diverses persones conjuntament, la responsabilitat serà solidària, responnent cada una d'elles individualment de la responsabilitat de totes.

3.3. El principi de proximitat en l'eliminació.

L'article 9.1 de la Llei estatal 22/2011 estableix que les Administracions han de

prendre mesures per disposar d'una xarxa integrada d'instal·lacions d'eliminació de residus i d'instal·lacions per a la valorització de residus domèstics barrejats.

Aquesta xarxa –afirma l'apartat 2 del precepte- ha de permetre l'eliminació dels residus o la valorització dels residus esmentats a l'apartat 1, en una de les instal·lacions adequades més pròximes.

També disposa la Llei estatal (art. 25.1) que els trasllats de residus destinats a l'eliminació i els trasllats de residus domèstics barrejats destinats a la valorització s'efectuaran tenint en compte els principis d'autosuficiència i proximitat.

La normativa catalana també contempla la vigència d'aquests principis en l'àmbit de la gestió dels residus en general –no únicament per l'eliminació- però sempre en el marc de la planificació. Així, l'article 17 TRLR disposa que

“TRLR El programa general, els programes de gestió i el Pla territorial sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals s'han d'orientar a :

- a) La suficiència de les instal·lacions de valorització material i de disposició del rebuig dels residus per a la gestió de tots els residus que es generen a Catalunya i, si escau, en un àmbit territorial determinat.*
- b) La gestió dels residus originats en el territori de Catalunya, de conformitat amb el principi de proximitat.”*

El Govern de la Generalitat va aprovar el Programa de Gestió de Residus Industrials a través del Decret 88/2010, de 29 de juny, pel qual s'aprova el Programa de gestió de residus industrials de Catalunya (PROGRIC) i es modifica el Decret 93/1999, de 6 d'abril, sobre procediments de gestió de residus, que conté algunes determinacions interessants en l'aplicació del principi de proximitat.

En primer lloc, el PROGRIC declara que constitueix una tercera fase dins dels programes de gestió de residus industrials, i que posa *“especial èmfasi en els àmbits de la minimització i valorització”* i *“en la territorialització de la gestió”*, declarant d’aplicació a la valorització el principi de proximitat, com a principi rector del programa (*“dirigit a reduir els moviments de residus, tot afavorint que les operacions de gestió es realitzin en les instal·lacions més properes possibles a la zona de generació”*), i també com a objectiu general (*“potenciar l’autosuficiència territorial ... per tal que els residus siguin gestionats al més a prop possible de la seva zona de generació, tot minimitzant les necessitats de transport”*).

Dins del capítol *“Valorització material”*, el PROGRIC declara que *“l’objectiu principal de l’Agència de Residus de Catalunya no és altre que el de garantir que Catalunya disposa d’instal·lacions suficients per valoritzar el percentatge adequat de residus generats al seu territori ... d’acord amb els principis de proximitat i autosuficiència”*.

Valorant tot el que s’ha exposat, cal dir que si abans del PROGRIC es podia concloure amb claredat, en primer lloc que el de proximitat era un principi programàtic, i en segon lloc que en matèria de valorització es concretava per la normativa respecte dels residus domèstics o municipals (no dels industrials), amb l’aprovació del PROGRIC s’ha concretat de forma decidida també per als residus industrials, i no tant com a principi programàtic sinó com a contingut del mateix programa vigent, que no només constitueix normativa de caràcter general, sinó que concretament obliga a l’Agència de Residus de Catalunya en la seva actuació.

Per tant, es pot afirmar que el principi de proximitat podria impedir per sí mateix el trasllat dels residus objecte d’aquest informe a d’altres Comunitats Autònomes per a la seva valorització.

3.4. El trasllat del residu a una altra Comunitat Autònoma.

Les operacions de trasllat de residus no perillosos a l'interior del territori de l'Estat, entre Comunitats Autònomes, estan sotmeses a uns requisits establerts a la normativa general ja citada, i també al Decret 93/1999, de 6 d'abril, sobre procediments de gestió de residus (ja hem vist que la Comunitat Autònoma de Castilla-La Mancha no disposa de normativa pròpia en matèria de residus ⁹).

La Llei 22/2011, en el seu article 12.4, afirma que és competència de les Comunitats Autònomes l'atorgament de les autoritzacions de trasllat de residus, tant des de o cap a països de la Unió Europea, com a l'interior del territori de l'Estat. També afirma la competència d'aquestes Administracions territorials en la inspecció i, en el seu cas, sanció, derivada dels règims de trasllats.

La llei estatal, que, insistim té caràcter bàsic i que, en tant que tal, ha de ser respectada per la normativa autonòmica que es dicti en el seu desenvolupament, sotmet a notificació prèvia a les Comunitats Autònomes d'origen i destinació, el trasllat de residus destinats a valorització en els següents casos:

- Residus domèstics barrejats.
- Residus perillosos.
- Altres que reglamentàriament es determini.

A Catalunya, el Decret 93/1999, sobre procediments de gestió de residus, al seu article 33 exigeix una autorització de l'Agència de Residus per al transport de residus no perillosos (*"inerts o no especials"*) fora del territori català, que

⁹ A Castilla-La Mancha existeix una Pla de Residus Urbans (2009-2012), l'apartat IV.7 del qual estableix com a principis rectors els d'autosuficiència i proximitat, de tal forma que l'objectiu és el de gestionar la totalitat de residus urbans generats al seu territori, i en el lloc més proper a on es generen. Tanmateix, el Pla no estén les seves previsions als residus industrials.

s'atorgarà si la gestió sol·licitada s'ajusta a la normativa vigent en matèria de residus i no s'oposa als objectius dels plans de gestió de residus.

Així doncs, mentre la normativa catalana exigeix l'autorització per al transport de tot tipus de residus, la normativa bàsica estatal exclou de la notificació prèvia els residus no perillosos, i en conseqüència es genera el dubte de si la norma catalana s'està extralimitant en l'exercici de les competències de la Generalitat de Catalunya, o si per contra –com ens decanem, i a manca de una reforma del Decret 93/1999- està establint normes addicionals de protecció (que constituiria una competència autonòmica, dins les bases de la Llei estatal), o bé constitueix una determinació reglamentària d'aquells altres residus el trasllat dels quals es pot sotmetre al règim de notificació d'acord amb l'art. 25 de la Llei 22/2011.

El cert és que en aquest punt l'Agència de Residus de Catalunya no ha actualitzat –com sí ha fet en altres matèries- la informació que posa a disposició del públic a la seva pàgina a Internet, i la circular informativa sobre el trasllat de residus continua exigint l'autorització també per als residus no perillosos.

Sigui com sigui, l'article 25 de la Llei estatal 22/2011 descriu els motius pels quals les Comunitats Autònomes d'origen i de destinació es poden oposar al trasllat de residus destinats a la valorització, mitjançant remissió als apartats a), b) i k) de l'art. 12 del Reglament CE núm. 1013/2006, del Parlament Europeu i del Consell, que en el que aquí interessa inclouen els dos supòsits següents (en aquest punt, és coincident amb la norma catalana):

- 1) Que la valorització prevista no s'ajusti a les disposicions legals i reglamentàries nacionals en matèria de protecció del medi ambient.
- 2) Que els residus en qüestió no seran tractats d'acord amb els plans de gestió de residus.

Pel què fa a la planificació autonòmica de la gestió dels residus d'origen industrial, que és l'origen que caldria atribuir als residus generats objecte d'aquest informe (i que es dona el cas que són traslladats en ocasions a la Comunitat de Castilla-La Mancha), el Govern de la Generalitat té aprovat el Programa de Gestió de Residus Industrials de Catalunya (PROGRIC), el qual com hem vist prioritza l'objectiu de valoració dels residus que es generen a Catalunya, i disposa de forma reiterada que en matèria de residus industrials regeixen els principis de suficiència d'instal·lacions al territori català i de proximitat de la gestió al lloc de generació del residu. És més, clarifica la interpretació de l'article 17.2 del Text Refós de la Llei de Residus de Catalunya, segons el qual *“la valorització material dels residus ha de ser prioritària sobre l'aplicació dels principis de suficiència i proximitat”*, en el sentit de que aquest precepte prioritza la valorització material “llunyana” davant l'eliminació “propera”.

Per tant, la planificació en vigor a Catalunya podria, eventualment, justificar una denegació d'una petició de trasllat intercomunitari de residus destinat a la valorització ¹⁰.

4. Posició de CADES PENEDÈS en l'esquema de gestió. Estudi de l'adequació de la llicència ambiental de l'empresa a la naturalesa de l'activitat.

CADES disposa de llicència ambiental, atorgada per Decret d'Alcaldia de l'Ajuntament d'Avinyonet del Penedès de data 3 d'abril de 2008, per a l'exercici de l'activitat de “Producció d'alcohol etílic a partir de subproductes de vi (brises,

¹⁰ No obstant això, l'Agència de Residus ha vingut acceptant el trasllat de residus a d'altres Comunitats Autònomes –amb anterioritat a l'aprovació del PROGRIC- quan el seu destí és la valorització, en base al criteri de la manca d'un precepte legal que, amb caràcter general i fora de l'àmbit planificador, exigeixi l'aplicació del principi de proximitat en aquest tipus d'operacions.

ares, vi i terres de filtre).

La llicència incorporà un canvi no substancial per resolució de l'Alcalde de 23 d'octubre de 2009, previ informe de l'Oficina de Gestió Ambiental Unificada del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Tot i que de la denominació de l'activitat no es desprèn directament, no hi ha dubte que el que s'ha autoritzat és una activitat de gestió de residus (valorització), ja que així consta en el condicionat de la llicència, que dedica un apartat específic a descriure les obligacions que corresponen a l'empresa com a gestor. L'informe de l'OGAU a que ens hem referit així ho ratifica.

D'altra banda, l'empresa consta inscrita al Registre de Gestors amb el codi E-455.97.

Així doncs, CADES PENEDÈS, SA és una gestora de residus degudament autoritzada d'acord amb la normativa en vigor, a qui els productors dels residus consistents en brisa, mares, vi i terres de filtre poden fer arribar aquestes substàncies, cessant en el moment de l'entrega la seva responsabilitat en la gestió.

5. Conclusions i recomanacions d'actuació.

Primera.- La brisa del raïm, les mares, les terres de filtre i el vi –no apte per al consum o l'elaboració-, tenen la consideració de residus (codis 020701 i 020704 de la Llista Europea de Residus).

Entenem que no és possible considerar aquestes substàncies com a subproducte, sobre tot si del que es tracta és de valoritzar-les sotmetent-les a un procés de transformació per a l'obtenció d'alcohol etílic. Tot i això, s'han constatat casos en que la brisa ha estat considerada un subproducte

(substitució d'una part de combustible fòssil: cas Miguel Torres, SA – Cales de Pachs, SA)

Segona.- El productor del residu està obligat, bé a efectuar el tractament per sí mateix, bé a encarregar aquest tractament a un tercer.

Aquest tercer pot ser un gestor de residus (sotmès al règim d'autorització), un negociant, o un sistema de recollida de residus (sotmesos al règim de comunicació). En tots els casos, aquests tercers han d'inscriure la seva activitat al Registre gestionat per la Comunitat Autònoma corresponent, amb validesa a tot l'Estat, i el productor ha de poder acreditar documentalment l'entrega.

Tercera.- La utilització com a subproducte requereix l'avaluació d'aquestes substàncies per part de la Comissió de coordinació en matèria de residus, i la posterior aprovació a través d'Ordre del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.

A Catalunya, la normativa autonòmica exigeix una resolució administrativa per la que es procedeixi a la declaració com a subproducte de la substància.

Quarta.- El trasllat dels residus fora de la Comunitat Autònoma de Catalunya ha de ser autoritzat per l'Agència de Residus de Catalunya, i s'ha d'acreditar que l'empresa productora i l'empresa receptora o gestora estan legalitzades.

La Comunitat Autònoma pot oposar-se al trasllat si l'empresa receptora efectua una activitat de valorització sense estar autoritzada degudament com a gestora de residus, i també en base al principi de proximitat recollit al Programa de Gestió de Residus Industrials.

Cinquena.- La llicència ambiental de CADES PENEDÈS, SA habilita l'empresa per dur a terme la seva activitat com a gestora dels residus, trobant-se degudament inscrita al Registre de Gestors de l'Agència de Residus de

Catalunya.

Sisena.- L'entrega dels residus, per part del productor, a una empresa que els valoritza sense comptar amb la corresponent autorització de gestor, és constitutiu d'infracció administrativa de caràcter greu, sancionable amb multa entre 901 euros i 45.000 euros.

L'exercici de l'activitat de valorització de residus sense disposar d'autorització de gestor, constitueix una infracció molt greu o greu, segons els efectes que hagi produït sobre la salut de les persones o sobre el medi ambient. La sanció pot consistir en multa entre 45.001 euros i 1.750.000 euros, en el primer cas, o entre 901 euros i 45.000 euros, en el segon, i pot comportar també la revocació o suspensió de l'autorització, o la inhabilitació per obtenir-la, per període entre 1 any i 10 anys, si la infracció és molt greu, o inferior a un any, si és greu.

Atès que el compliment d'aquestes normes pot correspondre a diverses persones conjuntament, la responsabilitat serà solidària, responnent cada una d'elles individualment de la responsabilitat de totes.

Barcelona, 26 de juliol de 2012

Jordi Arteaga Fuentes

www.menendez-abogados.com